

Oogst van het Kaderstellend Raadsdebat (KRD) op 5 oktober 2022; wat hebben we meegekregen aan kaderstellende noties

Algemeen

Ook dit jaar vond het Kaderstellend Raadsdebat (hierna KRD) voor de eerste keer met de raadsleden van de raden in de nieuwe samenstelling plaats. Door de goede opkomst heeft het gesprek tussen raadsleden en bestuur aan 4 deeltafels plaatsgevonden. De gesprekken werden, net als de vorige jaren, levendig gevoerd. Het KRD blijkt dus nog steeds een goede manier om de raadsleden te betrekken bij de actuele ontwikkelingen rondom WIL en het gesprek aan te gaan over mogelijke keuzes die gemaakt worden. WIL is van ons allemaal en wij zijn allemaal van WIL.

We hebben de raadsleden vooraf geïnformeerd met een Programmaboekje waarin inzicht is gegeven in actuele ontwikkelingen en mogelijke dilemma's die aan de tafels besproken konden worden. De factsheets (bijlagen bij het Programmaboekje) dienden om uitvoeriger achtergrondinformatie te geven op een tiental actuele ontwikkelingen.

Tijdens de plenaire aftrap zijn de raadsleden aan de hand van het Programmaboekje meegenomen in de ontwikkelingen. Hierbij is aangegeven over welke onderwerpen en bijbehorende dilemma's het bestuur in ieder geval graag het gesprek met de raadsleden wilde voeren. De opbrengst van wat is besproken aan de verschillende tafels bundelen we in de voorliggende Oogst van het Kaderstellende Raadsdebat.

De oogst van het KRD bevat net als voorgaande jaren niet een letterlijk verslag. Wij realiseren ons dat de hoofdlijnen weergegeven worden en niet alle individuele opinies zijn opgenomen. Ook zijn we ons ervan bewust dat er tegengestelde geluiden waren per deeltafel en per gemeente, waarbij onder andere de financiële ruimte per gemeente mede bepaalt waar de accenten (kunnen) worden gelegd. We geven hier de grootste gemene delers weer met daarbij ook aandacht voor de andere geluiden die gehoord zijn. In zijn algemeenheid is aangegeven dat er mogelijkheden zijn om WIL meer ruimte te geven, naast de nullijn, om nog flexibeler te kunnen reageren op ontwikkelingen. Verder is duidelijk dat, net als vorig jaar, preventie een belangrijk element moet zijn bij de inzet van WIL. Daarnaast worden ook belangrijke elementen als aansluiten bij de leefwereld, maatschappelijke waarde, maatwerk op klantniveau, lokale focus op participatie en werken vanuit vertrouwen benoemd.

De volgende kaderstellende noties zijn op hoofdlijnen opgehaald.

Nullijn

De rode draad is dat de nullijn qua inhoud en dienstverlening ook in 2023 het uitgangspunt vormt qua dienstverlening en financiële kaders. De kwaliteit van dienstverlening en uitvoering zijn goed en moeten ook op niveau blijven. WIL continueert de koers, inzet en uitvoering. Er is geen directe noodzaak of wens uitgesproken om deze koers bij te stellen en er is steun voor de weg die WIL is ingeslagen met maatwerk leveren en dienstverlening leveren vanuit vertrouwen.

Op grote lijnen wordt meer bereidheid getoond om minder stringent vast te houden aan de nullijn dan ten tijde van de coronacrisis met het crisisregime dat hier voor WIL bij hoorde. De beweging die gehoord wordt is van een principiële nullijn naar een pragmatische nullijn waarbij WIL flexibeler kan meebewegen met de ontwikkelingen. Uiteraard wordt van WIL verwacht dat bij de invulling van deze ruimte enige terughoudendheid wordt betracht door te bouwen op inhoudelijke en kwantitatieve argumenten met oog voor zowel kosten als (maatschappelijke) opbrengsten.

Meebewegen met volumeveranderingen

Net als bij de nullijn hiervoor wordt meer ruimte benoemd voor het bestuur om te handelen naar bevinden. Aan de verschillende tafels is gesproken over de wijze waarop WIL haar dienstverlening en inzet aan kan passen bij (substantiële) volumewijzigingen. De kwaliteit van dienstverlening vormt een belangrijker (dan voorgaande jaren) in de afweging dan puur alleen financiële afwegingen. In de tijden van Coronacrisis werd hiervoor het crisisregime gehanteerd. Bij de huidige onzekerheden over volume ontwikkelingen is flexibiliteit nog steeds gewenst, maar lijkt een stringent crisisregime niet meer nodig.

Ophoging bijstandsnorm 10%

Hier zijn weinig reacties op gegeven, mede omdat dit ervaren wordt als een technische aanpassing als gevolg van Rijksmaatregelen. Uiteraard verwachten de raadsleden dat het Rijk in de financiering ook deze verhoging zal verwerken.

Businesscase Bewindvoering

De gedachte achter de businesscase bewindvoering valt in goede aarde bij de raadsleden. Hierbij wordt meegegeven dat het belangrijk is om de effecten en maatschappelijke effecten mee te nemen in de overwegingen. Tijdens de gesprekken aan de deeltafels is de combinatie van scenario 1 (met 1 jaar personele inzet) en scenario 3 (het huishoudboekje) als meest gewenst naar voren gekomen. De kosten die hiermee gepaard gaan worden als begrijpelijk ervaren, maar dat er positieve maatschappelijke en financiële effecten aan verbonden zijn geeft ruimte om hierin te investeren. Ook werden geluiden gehoord om de scenario 2 in te zetten. Aan 1 tafel is uitdrukkelijk door een aantal deelnemers gesteld dat de financiële doorrekening eerst volledig moet zijn voordat een keuze voor een scenario (of combinatie) gemaakt kan worden. Als het algemeen bestuur de businesscase opneemt in de 1ste begrotingswijziging 2023 zal in een bijlage een actuele berekening worden gegeven.

Versterken arbeidsmarktpositie WIL

Aan meerdere tafels werden de gevolgen en de beperkingen van de huidige arbeidsmarkt herkend. Dat dit gevolgen heeft voor het vinden, binden en behouden van personeel door WIL is voor de meeste aanwezigen logisch. Er is oog voor de gevolgen voor het personeel van WIL en daarmee voor de dienstverlening aan inwoners. Over het algemeen dient de inzet van personeel om de kwaliteit en omvang van de dienstverlening te garanderen. Indien de basisdienstverlening in het gedrang komt, is een groot deel van de aanwezigen van mening dat WIL enige ruimte moet hebben om hier (vooraf) op te schakelen.

Actualiteit armoede

Aan alle tafels is het onderwerp stijgende kosten levensonderhoud en (dreigende) armoede ter sprake gekomen. Vooral kinderarmoede wordt hierbij al specifiek zorgpunt benoemd. WIL is uitvoerder van Rijks- en gemeentelijk beleid. Er is waardering voor de snelheid en wijze waarop onder andere de Energietoeslag is uitbetaald. Over het algemeen wordt niet van WIL verwacht dat zij een trekkersrol op zich neemt op dit onderwerp omdat gemeenten aan zet zijn. Er wordt van WIL als partner wel verwacht mee te denken en te signaleren vanuit haar expertise. Dit past bij de samenwerking die er met de gemeenten en ketenpartners is.

Utrechtse Werktafel

De doorontwikkeling van de Utrechtse Werktafel is slechts aan 1 tafel kort benoemd. Dit onderwerp zal eind 2022 of begin 2023 ook concreter worden zodat de raden op dat moment geïnformeerd en waar nodig betrokken kunnen worden.

Onderwerpen die niet besproken zijn

Gezien de beperkte tijd is het niet gelukt om alle onderwerpen te bespreken. Doordat in de opzet is gekozen om breed en gemengd de input van raadsleden op te halen, zijn verschillende onderwerpen aan meerdere tafels besproken en zijn anderen wegens tijdgebrek niet of slechts zijdelings aan bod gekomen.

In het programmaboekje met bijlagen waren onder andere nog de volgende vraagstukken benoemd; voorgenomen aanpassingen Participatiewet, Matchingsteam, update Handhaving, doorontwikkeling ICT, implementatie Innovatieagenda en afboeken debiteuren. Deze zijn niet besproken aan de tafels.

Voor de doorontwikkeling ICT komt bij de 1ste begrotingswijziging een bijlage om hier duiding aan te geven over noodzaak en (financiële) gevolgen. Ditzelfde geldt overigens voor de businesscase bewindvoering en de inzet op het team HR. Ten slotte zijn de voorgenomen aanpassingen van de Participatiewet nog onvoldoende uitgewerkt om nu al op vooruit te lopen. Dit onderwerp komt ook terug in de 1ste begrotingswijziging 2023 en de kaderbrief 2024. In de zienswijzeprocedure hebben de raden de mogelijkheid om te reageren op de voornemens van het bestuur hierover.